

DEFENSOR

L E G I S

Pääkirjoitus DL 2/2005

OIKEUDENHOIDON YHTEISTYÖ JA ARVOSTUS YHTEISKUNNASSAMME

(Die Wertschätzung von Rechtspflege und Zusammenarbeit in unserer Gemeinschaft)

Asianajajien suhteet muihin oikeudenhoidon osapuoliin ja lainsäätäjään ovat hyvässä kunnossa. Avoin ja säännöllinen yhteydenpito niin tuomioistuinlaitokseen, syyttäjäkuntaan kuin oikeusministeriöön ja eduskuntaankin on arkipäivää.

Suomen Asianajajaliiton yhteistyö eri sidosryhmiensä kanssa saa jatkuvasti yhä konkreettisempia muotoja. Esimerkkinä mainittakoon viime vuoden lopussa allekirjoitettu Asianajajaliiton ja Valtakunnansyyttäviviraston välinen yhteistyösopimus. Mm. asianajajien ja syyttäjien alueellinen koulutusyhteistyö käynnistyy kuluvan vuoden aikana. Asianajajat ja syyttäjät ovat nousseet omista kärjääioikeuden nurkistaan avoimeen vuoropuheluun ja yhteistyöhön, oman roolinsa ja riippumattomuutensa tiedostaen.

Maininnan ansaitsevat myös ne eri laatuhankeet, joissa tuomarikunta, syyttäjät ja asianajajat tekevät tiivistä yhteistyötä oikeudenhoidon laadun ja tehokkuuden edistämiseksi. On tärkeää, että tuomarit, syyttäjät ja asianajajat, itsenäisinä ja toisistaan riippumattomina oikeudenhoidon osapuolina, voivat yhdessä entistä tiiviimmin kehittää toimintaympäristöään. Yhteisen keskustelukulttuurin edistäminen ja laatutyön ulottaminen koko oikeudenhoidon ketjuun vahvistaa nykyaikaista oikeudenhoitoa ja korkealuokkaista oikeusturvaa yhteiskunnassamme.

Oikeudenhoidon laadun parantaminen on joukkuepeliä. Eri toimijoiden tietotaito ja kokemus on koottava. On luotava kaikille osapuolille yhteiset pelisäännöt, toimintaympäristö ja valmiudet entistä parempaan yksilösuoritukseen ja yhteispeliin. Oikeudenhoidon osapuolten hyvällä yhteistyöllä voimme lisätä oikeudenhoidon laatua, tehokkuutta ja eettisyyttä. Samalla voimme vähentää myös oikeudenkäynneistä aiheutuvia kustannuksia.

Oikeudenhoidon eri osapuolille löytyy tulevaisuudessa enenevässä määrin yhteisiä keskustelunaiheita ja -avauksia myös oikeuspoliittisissa kysymyksissä. Hyviä aiheita ovat esimerkiksi oikeushallinnon arvostus tai oikeudenhoidon resurssien riittävyys ja niiden kohdentaminen yhteiskunnassamme.

Oikeushallinnon arvostus yhteiskunnassamme ja panostukset oikeudenhoidon sektoriin eivät ole viime aikoina yltäneet kaikilta osin riittävälle tasolle. Ei voi välttyä ajatukselta, että joskus uudistuksia suunnitellaan ilman, että varaudutaan niistä aiheutuviin resurssitarpeisiin ja kustannuksiin. Toteutettu alioikeusuudistus ja tuleva vankeinhoitouudistus käynevät tästä esimerkkeinä.

Lainsäädännöllä säädetään kunnianhimoiset järjestelmät ja puitteet, mutta vaadittaviin panostuksiin ja resurssiin ei löydykään tarvittavia budjettivaroja. On toki myönnettävä, että osittain oikeudenhoidon osa-alueiden resurssivajeet johtuvat resurssien kohdentamiseen ja alueelliseen sijaintiin liittyvistä epäkohdista.

Rikosjuttujen esitutkinta- ja syyteharkinta-ajat sekä tuomioistuinasioiden käsittelyajat ovat Suomessa oikeusturvan näkökulmasta kohtuuttoman pitkiä. Alioikeusuudistus tai hovioikeuden seulonta eivät poistaneet tuomioistuinten jutturuuhkia. Tuomareiden alipalkkaus ei ole edesauttanut erilaista kokemusta ja osaamista jo omaavien juristien hakeutumista tuomariuralle. Tuomareiden prosessijohdon koulutukseen ei ole riittävästi panostettu.

Oikeudenhoidolle olisikin osoitettava yhteiskunnassamme arvoisensa resurssit.

Kari Lautjärvi